Leiderschap in Cultuur

Lage Landen

Brochure 2019 – 2020

Leiderschap is vrij en moedig positie kiezen.

André Wierdsma

Emeritus hoogleraar

Inleiding

Wat is Leiderschap in Cultuur Lage Landen?

LinC Lage Landen is een leerprogramma voor leiders in de culturele sector. Leiders die hun creativiteit en intuïtie inzetten voor een vitale, slagvaardige en financieel gezonde sector die midden in de samenleving staat. LinC LL werkt aan persoonlijk leiderschap, collectief leiderschap, nieuwe inzichten, nieuwe werkwijzen en oplossingen en nieuwe verbindingen tussen leiders, instellingen, disciplines en tussen cultuur en samenleving. LinC LL daagt deelnemers uit om van elkaar te leren en vermeende tegenstellingen, zoals tussen artistiek en zakelijk leiderschap, te overstijgen. Complexe onderwerpen als de kwetsbaarheid van kunst en kunstenaars met een klein publiek, de rol die cultuur in maatschappelijke vraagstukken of de verhouding tussen overheid en de sector komen zeker aan bod, maar niet zonder te zoeken naar nieuwe 'taal' en nieuwe oplossingsrichtingen.

LinC LL staat in de eerste plaats voor het ontwikkelen van cultureel leiderschap en ondernemerschap. Daar is geen kant-en- klaar recept voor. Om maatschappelijk draagvlak voor cultuur te behouden en te vergroten en nieuwe exploitatiemogelijkheden te creëren, is het belangrijk om op zoek te gaan naar nieuwe verhoudingen met publieke en private partijen. Vanuit zijn unieke identiteit kan de culturele sector meer bijdragen aan een innovatieve en creatieve kennissamenleving dan nu het geval is. Dat vraagt om het onderzoeken van artistieke, culturele, maatschappelijke en economische waarden en nagaan hoe deze waarden elkaar kunnen versterken. Met LinC LL hebben Vlaanderen en Nederland een uniek programma voor de culturele sector. Het doel is stimulatie en ondersteuning van de verdere professionalisering van leiderschap in de sector.

Voor wie is LinC Lage Landen?

Het leerprogramma richt zich op leidinggevenden, makers, managers, ondernemers en initiatiefnemers in de culturele sector: kunsten, creatieve industrie, omroepen, archieven, bibliotheken, cultuurcentra en erfgoedinstellingen. Het is een programma voor pioniers die een sleutelpositie in het culturele veld ambiëren en ondernemend vermogen willen koppelen aan creativiteit en innovatie. We streven daarbij naar een zo groot mogelijke diversiteit aan disciplines, ervaring en achtergrond van de deelnemers.

LinC LL staat ook voor het verbinden van de praktijk met de nieuwe inzichten en ervaringen die je in het programma opdoet. Culturele organisaties zijn vaak kleinschalig en worden dikwijls in beslag genomen door dagelijkse beslommeringen. Dit programma betrekt actief je werkcontext bij het leren. Zo werken we ook aan het lerend vermogen van culturele instellingen en organisaties.

Curriculum

LinC LL is opgebouwd uit twaalf onderdelen. Daarvan zijn acht onderdelen gericht op het opdoen en samen creëren van nieuwe kennis, inspiratie en inzichten en het uitbreiden van het handelings- en denkrepertoire. Deze zogenoemde 'labs' (laboratoria) bestaan uit bijeenkomsten die verspreid over twaalf maanden plaatsvinden.

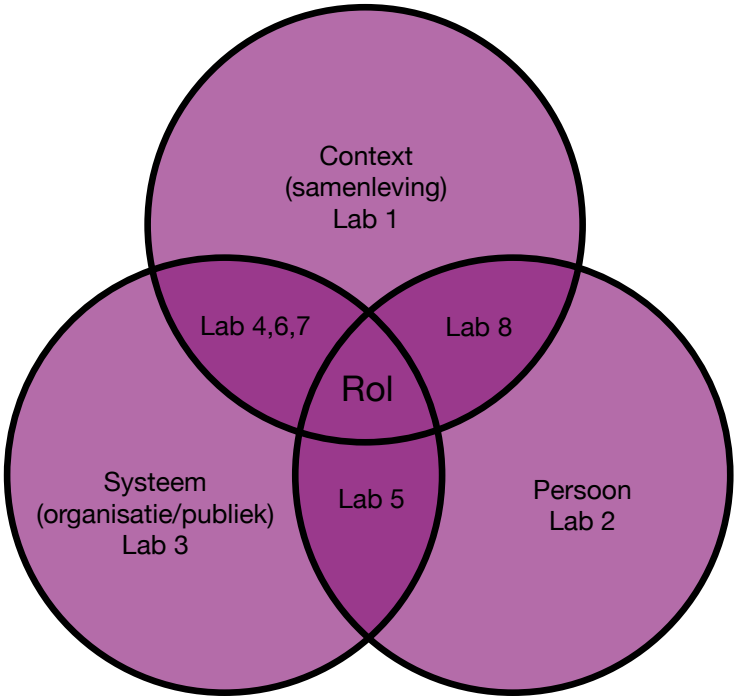

Model 'Leiderschap in context'

Labs en leersporen

Lab 1: Van buiten naar binnen ***| 23, 24, 25 september 2019 (Utrecht)***

Een intensieve bijeenkomst over ontwikkelingen in de culturele sector, leiderschap en over de invloed van trends in de samenleving, economie en politiek. Het doel van dit lab is een gezamenlijke beeld te creëren van ontwikkelingen, uitdagingen en (on)ontgonnen mogelijkheden op het gebied van cultureel leiderschap.

Lab 2: Van binnen naar buiten ***| 4, 5 november 2019 (Antwerpen)***

Met deze sessie geven we richting aan jouw persoonlijk leiderschap. Hoe kan je vanuit jouw drijfveren en 'de kleur van jouw hoogstpersoonlijke leiderschapsstijl' en je waarden verschillende rollen innemen? Waar zit jouw kwaliteit? Wat verlangt je context van jou? Hoe kan je je invloed laten gelden? Waar moet je – vanuit zelfkennis – rekening mee houden? Dit lab is tevens de start van het intervisie-traject dat onderdeel is van het reflectiespoor. Na lab 2 vinden de eerste individu-ele coachingsgesprekken in het kader van het reflectiespoor plaats. Deelnemers bereiden zich voor op het eerste coachingsgesprek met een aantal instrumenten die leervragen en ontwikkelingsbehoeften in kaart brengen. (zie ook hieronder Leerspoor 1: reflectie)

Lab 3: Innoveren en veranderen ***| 9, 10 december 2019 (Utrecht)***

Innovatief en veranderkundig vermogen is cruciaal voor leiders in de kunst- en cultuursector, In dit lab komen (organisatie)veranderkundige theorieën aan bod en sociale innovatie methodieken zoals design thinking en actieonderzoek. Sociale innovatie zet in op de eigen kracht van mensen, ofwel vernieuwing van binnenuit en van onderop. Deelnemers werken met de aangeboden inzichten aan een eigen verandervraagstuk. Bovendien engageert de kunst- en cultuursector zich steeds

Foto: Sebastiaan ter Burg / CC BY

meer voor maatschappelijke issues. In dit lab gaat het ook over hoe de kunst- en cultuursector, haar vernieuwende vermogen en creativiteit kan inzetten voor de samenleving. Dit lab is de start van het interventure leerspoor en daarmee de start van werken in teams aan complexe vraagstukken die om een andere aanpak vragen. (zie ook hieronder Leerspoor 2: Interventures).

Lab 4: Organisatiestructuur en organisatiecultuur

| 27, 28 januari 2020 (Antwerpen)

In dit lab zoeken we naar nieuwe modellen en praktijken voor teamontwikkeling, Human Resources, en governance om je organisatie vorm te geven. Zowel de structuur en de cultuur van je team als van je bestuur zijn hierbij van grote invloed. Vanzelfsprekend ligt de nadruk op het sturen en leidinggeven van je organisatie en op je bestuur; Hoe kan je je invloed vergroten? Hoe stel je je op als ethisch leider? Met deze vragen in het achterhoofd onderzoek je je persoonlijke rol in de organisatie of werkcontext. In dit lab wordt bovendien dankbaar gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om te leren van de verschillende culturen die – door de diverse samenstelling – sowieso aanwezig zijn in deze groep.

Lab 5: Partnerschappen

| 16, 17 maart 2020 (Utrecht)

Leiderschap in cultuur gaat meer en meer over het ontwikkelen van en leiding geven aan samenwerkingsverbanden die de eigen organisatie of onderneming overstijgen. Deze vorm van samenwerken is onontbeerlijk in de culturele sector. Instellingen hebben elkaar nodig en kunnen elkaar aanvullen. Daarnaast vragen vernieuwing, creatie en maatschappelijke oriëntatie om tijdelijk werkbare overeenkomsten waarbij verschillende disciplines elkaar kunnen verrijken. Het betreft vaak samenwerkingsvormen die niet of nauwelijks ‘hiërarchisch’ ingericht zijn. Het gaat om gelijkwaardigheid en wederkerigheid. In dergelijke partnerschappen komen thema’s als ‘vertrouwen’, ‘omgaan met verschillen’, ‘afspraken maken en beleggen’ en het ‘expliciet zijn over rollen, taken en belangen’ aan de orde. Er wordt vanuit de theorie en in de praktijk geleerd over groeps-, intergroeps-, en multipartij-samenwerkingsdynamiek en de eigen rol hierin.

Lab 6: Businessplanning & nieuwe verdienmodellen

| 11, 12 mei 2020 (Antwerpen)

Dit lab richt zich aan de hand van oude en nieuwe kennis en vanuit de eigen ervaring op het verbeteren en/of vernieuwen van de business modellen in de praktijk. Wat is de eigen “value proposition” en hoe kunnen de noden van het publiek beter afgestemd worden op de eigen artistieke doelen/waarden? Ook wordt onderzocht hoe (nieuwe) ideeën gefinancierd kunnen worden. We gaan daarvoor in op ondernemerschap, ‘nieuw’ geld en nieuwe verdienmodellen. Er wordt gebruikgemaakt van meerdere modellen om de eigen strategisch-financiële positie en geldstromen te analyseren.

Lab 7: Internationaal management *| 16, 17 juni 2020 (Utrecht)*

Dit lab gaat over de praktijk van het internationaal werken. Interculturele vaardigheden en kunnen,omgaan met diversiteit op alle niveaus van de organisatie en binnen een Europese en niet-Europese context is essentieel. Welke interessante praktijken kunnen ontwikkeld en uitgewisseld worden? Ook omgekeerd wordt stilgestaan bij de vraag wat leiderschap betekent in andere contexten. Hoe vertaalt zich dit in een aangepaste strategie?

Lab 8: Publiek leiderschap *| 16 & 17 september 2020 (Antwerpen)*

Tijdens de slotbijeenkomst ronden we de drie leersporen af. De teams krijgen het podium om de resultaten van hun interventuretraject te presenteren aan de circle of support en andere belanghebbenden. Ook presenteren ze het artikel/opiniestuk waaraan ze tijdens LinC LL hebben gewerkt en waarin een idee, visie of spraakmakende mening over een actueel vraagstuk binnen de culturele sector wordt geformuleerd.

Foto: Sebastiaan ter Burg / CC BY

Naast de bovengenoemde labs zijn er ook drie leersporen, vehikels voor het verwerken, toepassen en verrijken van de kennis en inzichten die worden opgedaan in de labs op drie niveaus:

- **Reflectie**
- **Interventure**
- **Cultural Connections**

Leerspoor 1: Reflectie

In dit spoor bieden we coachingssessies aan en intervisie. Binnen het reflectiespoor wordt gewerkt aan de (verdere) ontwikkeling van je persoonlijke leiderschap en het ontwikkelen van sensitiviteit en begrip voor de omgeving en de samenwerking met anderen. Werken aan reflectie tijdens het programma helpt bij het opstellen van eigen leervragen, bij het identificeren van de leervragen van je organisatie en het culturele veld als geheel, en bij het verwerken en verdiepen van de aangeboden stof. Daarnaast nodigt dit spoor je uit om te kijken naar de rol die je inneemt in het programma (als voorbeeld van een leiderschapsrol), hiermee te experimenteren en daar weer van te leren.

Leerspoor 2: Interventure

In dit leerspoor staan innovatief handelen en vanuit je leiderschap betekenisvolle verbindingen met de omgeving aangaan centraal. Een interventure is een samenvoeging van de begrippen innovatie, interventie en avontuur. Dit leerspoor is het fundament van het programma. In de interventure vragen we deelnemers daadwerkelijk hun leiderschap, ondernemerschap en onderzoekend vermogen in te zetten. Centrale thema's voor het interventurespoor zijn: innoveren, verbinden en samenwerken. Kern van de opdracht is om in een team een prangend vraagstuk

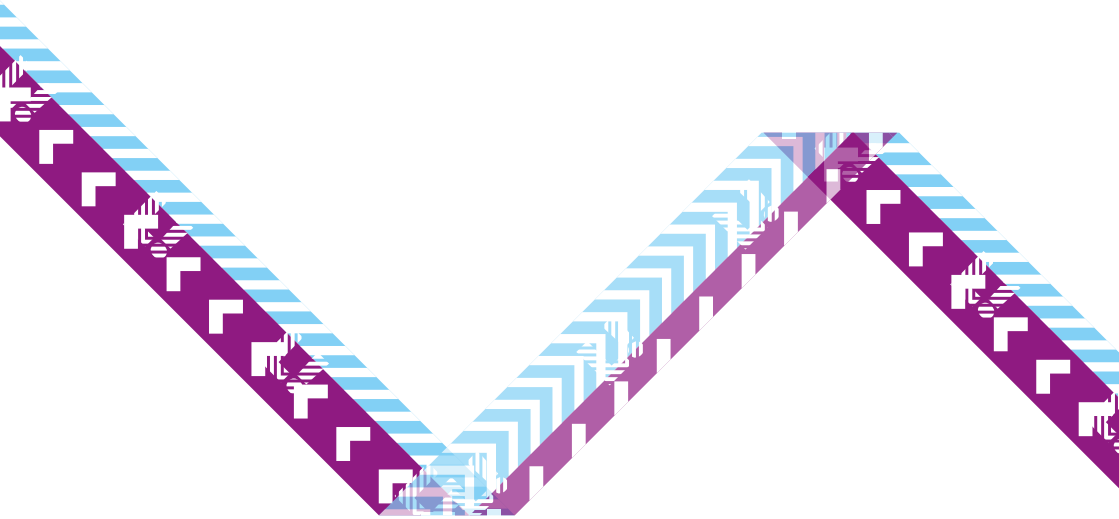

Foto: Antwerp Management School / Alle rechten voorbehouden

aan te pakken en een nieuw idee of werkwijze uitproberen, wat leidt tot een concreet door publiek ervaren en gewaardeerd resultaat. LinC LL-deelnemers vormen teams van vier tot zes personen en gaan de uitdaging aan om een antwoord, oplossing of idee te ontwikkelen met betrekking tot een actueel maatschappelijk cultureel vraagstuk. LinC LL-deelnemers verkennen hiermee nieuwe praktijken of ontwikkelen cross-sectorale verbanden. Interventures bieden LinC LL-deelnemers de kans buiten hun bestaande praktijk met nieuwe leiderschapsrollen en met ondernemerschap te experimenteren. Inzichten en modellen uit de labs kunnen worden uitgeprobeerd.

Leerspoor 3: Cultural Connections

Leerspoor 3 is een onderdeel van het programma dat door het Vlaams-Nederlands huis **deBuren** wordt verzorgd en samengesteld. Het zijn inspiratiecafés over specifieke thema's en maatschappelijke vraagstukken of over actuele gebeurtenissen of publicaties. De thema's kunnen ook voortkomen uit de interventures. Tijdens deze bijeenkomsten worden juist ook anderen uitgenodigd, alumni van LinC, ook van de vier Nederlandse edities en van LinC Utrecht, maar ook vrienden en ambassadeurs van LinC. De Cultural Connections zijn zo precies wat we ermee zeggen, plekken om nieuwe verbindingen aan te gaan met andere mensen, andere invalshoeken en andere sectoren.

Vrije ruimte

In het LinC-onderdeel 'vrije ruimte' bieden we onderdelen van bestaande opleidingen of masterclasses van Antwerp Management School en Universiteit Utrecht aan en een aantal trainingen om aan specifieke vaardigheden te werken zoals het vertellen van een goed verhaal, leren lobby-en en het voeren van lastige gesprekken. Iedere deelnemer kan, indien hij of zij het nodig of gewenst acht, intekenen op een aantal opleidingsonderdelen van ca. een dag of een dagdeel.

Programmaleiding

Annick Schramme
Academic Director Creative Industries / Antwerp Management School
annick.schramme@uantwerpen.be

Joke Schrauwen
Coördinator LinC Lage Landen / Antwerp Management School
joke.schrauwen@uantwerpen.be

Paul Adriaanse
Programmadirecteur Executive onderwijs Faculteit Recht, Economie, Bestuurs- en Organisatiewetenschappen / Universiteit Utrecht
p.adriaanse@uu.nl

Iselien Nabben
Adviseur leiderschapsontwikkeling en sociale innovatie / Kennisland
in@kl.nl

LinC LL werkt met een kring van ambassadeurs waarin enkele topleiders (*peers*) en experts in de cultuursector in Vlaanderen en Nederland optreden als klankbord, inspirator en/of lesgever voorafgaand aan en tijdens het programma.

Praktische informatie

Data

Startdatum: september 2019. Concrete data onder voorbehoud.

Adresgegevens Vlaanderen

Antwerp Management School Boogkeers 5, BE- 2000 Antwerpen

Adresgegevens Nederland

Universiteit Utrecht

Departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO)

Bijlhouwerstraat 6 - 3511 ZC Utrecht

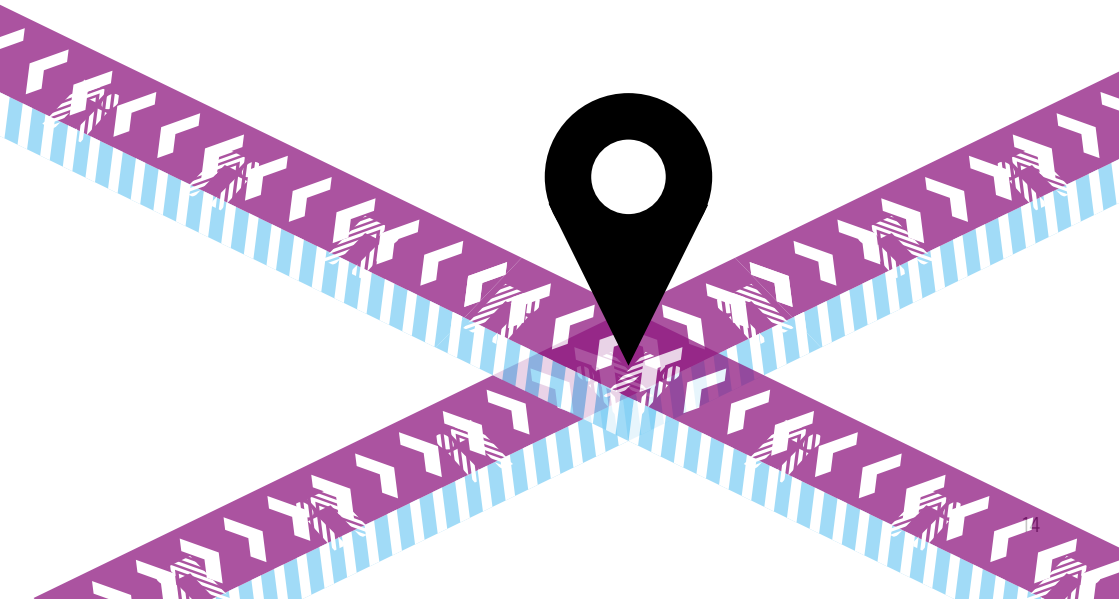

Certificaat

Na het volgen van LinC LL wordt een certificaat uitgereikt.

Prijsstelling van de opleiding

Voor Vlaanderen:

In Vlaanderen wordt LinC LL voor drie jaar financieel ondersteund door de minister van Media, Cultuur, Jeugd en Brussel. In de prijszetting zal een gedifferentieerde prijs gehanteerd worden die rekening houdt met de schaal van de organisatie en hun beschikbaar budget:

- Indien de gemiddelde omzet van de laatste twee volledige boekjaren meer dan 750.000 euro bedraagt, betaalt de organisatie een bijdrage van 7.000 euro excl. BTW.
- Indien de gemiddelde omzet van de laatste twee volledige boekjaren tussen 350.000 en 750.000 euro ligt, betaalt de organisatie een bijdrage van 5.000 euro excl. BTW.
- Indien de gemiddelde omzet van de laatste twee volledige boekjaren minder dan 350.000 euro bedraagt, betaalt de organisatie een bijdrage van 3.000 euro excl. BTW. Gemiddeld betaalt iedere organisatie 5.000 euro voor hun deelname

Inschrijving

Deelnemers uit **Vlaanderen** kunnen zich kandidaat stellen door hun cv en motivatie te e-mailen naar **joke.schrauwen@uantwerpen.be**. Voor de editie 2019-2020 kun je je kandidaat stellen **tot 1 juni 2019**.

Inschrijving Nederland: zie verder.

Foto: Sebastiaan ter Burg / CC BY

Voor Nederland:

De kostprijs voor deelname aan LinC LL bedraagt €15.000,-. Hiervan wordt €10.000,- gesubsidieerd. Deelnemers betalen een eigen bijdrage van € 5.000,-. Betalen in termijnen is mogelijk. Neem contact op met de Nederlandse programmaleider Paul Adriaanse voor meer informatie.

Inschrijven in Nederland kan tot 1 juni 2019 via de website van Universiteit Utrecht.

Toelating

Voorwaarden:

Criteria voor toelating worden bepaald door de programmacommissie.. Maar volgende (zachte) criteria worden alvast in rekening gebracht:

- De ambitie, passie en potentie om verandering en vernieuwing in de cultuursector te realiseren;
- Voldoende tijd om het programma te volgen en aanwezig te zijn tijdens bijeenkomsten (gemiddeld 1 dag per week);
- De bereidheid om te leren, om standpunten, meningen en dominante denkkaders ter discussie te stellen en je manieren van werken uit te breiden;
- De bereidheid om het eigen netwerk, tijd en vakmanschap ten dienste van de andere deelnemers en de sector in Vlaanderen en Nederland te stellen;
- De wil om zakelijke of artistieke innovaties te realiseren;
- Duidelijke motivatie hoe Linc LL in je persoonlijke en loopbaanontwikkeling past.

** Alle informatie, prijzen en data in deze brochure zijn onder voorbehoud.*

Selectieprocedure:

De selectiecommissie, bestaande uit de programmaleiding, streeft naar een zo divers mogelijk samengestelde groep van tien Vlaamse en tien Nederlandse deelnemers. Op basis van CV en motivatie wordt een eerste selectie gemaakt uit de kandidaten. De selectiegesprekken worden gevoerd op 5, 6 en 7 juni in Antwerpen en op 19, 20 en 21 juni in Utrecht.

Foto: Sebastiaan ter Burg / CC BY

Antwerp Management School

Boogkeers 5 - BE- 2000 Antwerpen, België

info@antwerpmanagementschool.be

+32 (0)3 265 47 58

Universiteit Utrecht

Departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO)

Bijlhouwerstraat 6 - 3511 ZC Utrecht, Nederland

info.usbo@uu.nl

Kennisland

De Ruijterkade 128 - 1011 AC Amsterdam, Nederland

info@kl.nl

LinC Lage Landen is mogelijk gemaakt door:

Foto: Antwerp Management School / Alle rechten voorbehouden

Auteursrechtelijke informatie

Tenzij anders vermeld is de tekst in dit werk gelicenseerd onder de licentie **Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationaal** (CC BY 4.0). Dit betekent dat je de tekst in deze publicatie mag kopiëren, aanpassen en verder verspreiden, zelfs voor commerciële doeleinden, zolang je de maker van het werk vermeldt, een link naar de licentie (creativecommons.org/licenses/by/4.0/) plaatst en aangeeft of het werk veranderd is.